

Extrait du CGTCatalunya.cat

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article12735>

Identitat d'ofici i consciència de classe

- Actualitat - Articles opinió -

No és cap secret que la consciència de classe està en crisi, almenys la que es refereix a la treballadora, doncs a la Bonanova, barri de Salamanca o Sarrià segueixen tenint molt clara la seva. No hi ha cap explicació única a aquest fet sinó que és la suma de diversos factors els que han anat modelant la dissolució del sentiment de formar part d'una comunitat explotada, l'escassa percepció de que la majoria dels problemes venen donats per la dominació que exerceix el segment social que té el poder real sobre la majoria de la població. Aquesta situació és principalment conseqüència d'una victòria cultural dels nostres enemics i no és exclusiva de l'entorn geogràfic més proper, sinó que s'estén de forma general per tot el planeta. Això explica com l'agenda neoliberal no està trobant gaire oposició a la seva implementació. Almenys de moment.

I és que la millor forma de guanyar una batalla és que no calgui iniciar-la. Si el teu oponent està dividit i desconeix que forma part d'un grup que és fort quan actua unit, no cal preocupar-se de posteriors complicacions.

Posant el zoom en el món laboral i, concretament l'anarcosindicalisme o el sindicalisme combatiu, no som aliens a aquestes dificultats. A qui no li ha passat pel cap abandonar diverses vegades per la duresa, quan no frustració, d'intentar articular una lluita potent dins els centres de treball o a nivell general i que no funcioni un i altre cop? Sovint els objectius es redueixen a allò que sigui possible amb el que tenim, el que implica acabar sent gairebé irrelevant en la confrontació diària capital-treball. El sindicalisme està, doncs, també en crisi. No em refereixo al descrèdit i traïcions d'aquells que han trobat un sentit a la seva existència a l'ombra del poder, sinó a la pròpia percepció d'utilitat de l'eina sindical entre la pròpia classe treballadora.

Com si estiguéssim en una tempesta perfecta, en un cercle viciós, en una espiral destructiva, la crisi de la consciència de classe genera com a conseqüència una resposta sindical feble a empreses, sectors i societat. Les poques victòries, motivades per aquesta pèrdua de força, incrementen la poca esperança en els sindicats per resoldre els problemes, la poca esperança ens afebleix més i etc, etc. Som davant d'una profecia autocomplerta.

Hi ha sectors on el que coneixeríem com a model sindical clàssic de finals del segle passat és plenament vigent: empreses amb plantilles més o menys estables, grans, amb una inèrcia de funcionament suficient malgrat l'afebliment general. En el que seria el camp de la precarietat (la major part de la classe treballadora catalana), el sindicalisme no és percebut com útil. I aquí caldria també tenir en compte escenaris de valoració interns per dificultats d'adaptació, respostes o reticències a sortir de les zones de confort, aquelles on funcionem "com sempre". Provar coses noves.

I és que, vejam, per actuar com a grup el primer és tenir consciència de pertànyer-hi, no podem plantejar un conflicte sense aquest pas previ. La ideologia de classe està en crisi però a moltes empreses la pròpia dinàmica de la plantilla, la coneixença que fa l'estabilitat, una certa camaraderia, ajuda a articular les respostes col·lectives. No passa el mateix quan saltes d'una empresa a una altra, quan el teu sector està atomitzat, quan alternes atur i contracte eventual, quan t'obliguen a ser un fals autònom aïllat si vols treballar: La precarietat.

Malgrat tot, la gent s'agrupa i lluita. Kellys, instal·ladors de Movistar, sindicat de maners, riders de deliveroo, sindicat de músics...unes quantes experiències van sorgint darrerament, basades no només en la evidència d'una situació injusta i amb la coincidència d'una molt elevada precarietat sinó especialment per un sentiment compartit de ser una kelly, un músic, un maner, un rider, un instal·lador. I és des d'aquesta identitat, ningú sap millor que algú que pateix la mateixa feina que jo quins problemes tinc, que poden créixer les accions col·lectives.

Aquestes expressions d'agrupament de treballadores precàries poden ser titllades des d'alguns punts de vista sindicals clàssics com símptomes de sindicalisme corporativista, no solidari cap a altres col·lectius de treballadores que no sigui el propi (com els sindicats d'infermeres, de metges, de conductors de transports, etc.), signes d'una

fase embrionària del sindicalisme de classe, ja superada a l'estat espanyol fa gairebé un segle mitjançant l'organització en sindicats de ram i no d'ofici. En el cas de la CNT es complirà aquest any el centenari del canvi de paradigma que suposà el Congrés de Sants. L'ús de la identitat d'ofici és, en teoria, un model a no replicar i, en tot cas, que caldria que s'adaptés dins l'estructura i pensament existent.

Altres, veuen aquestes organitzacions com un paradigma d'un 'sindicalisme sense sindicats', mediàtic, cool, nou. Quan, de fet, de nou no té res. Si es pot entendre l'expressió, una apologia antiorganitzativa més d'una part del 15M.

Crec que quan alguna cosa funciona (que treballadores precàries s'ajuntin per actuar conjuntament sobre problemes comuns, allà on els sindicats no hem pogut ni hem estat la seva resposta per falta de percepció d'utilitat) hem d'estar atents als mecanismes que ho han causat, i prendre'n bona nota. Em sembla irrellevant com estem organitzats els sindicats en relació a com funcionen els mecanismes d'identitat de la nostra classe.

Els sindicats de classe ja no estem organitzats en funció de l'ofici perquè així vam coordinar respostes més contundents i solidàries, evitant caure en divisions dins les mateixes empreses i sectors. Però això no vol dir que les persones haguem deixat de sentir-nos més a prop amb qui està soldant mampares com jo, amb qui està desenvolupant al costat un programa informàtic, qui s'està deixant la salut amb mi fent 40 habitacions per dia, qui està sent 'matxacat' amb una bicicleta per pocs euros i un llarg etcètera. Aquest aglutinador és molt potent i moltes vegades és la primera fase, el primer esglaó per saber que juntes som més fortes. És que no ho fem servir també nosaltres mateixos quan li diem a la patronal que es posin ells els cascs del contact center? Quan ens referim a nosaltres com 'els buseros de TMB'? Quan diem que només els informàtics sabem la merda de feina que fem? O els 'pizzeros' de telepizza?

La identitat d'ofici, i tot el que comporta, és vital per iniciar respostes en col·lectius precaris o atomitzats, enfortint-la es genera una comunitat, amb llaços de solidaritat basats en el patiment conjunt com a primer pas per actuar contra el patró i els seus interessos. La identitat de classe ve en la majoria de vegades després, no abans, i això ja és cosa nostra treballar-la per evitar l'aïllament.

És prou clar que seria molt millor que les accions col·lectives no necessitessin d'aquesta fase, però les coses estan com estan, i en el camp de la precarietat si encara no hem tingut en general influència, potser que revisem la forma d'intervenir-hi.

Òscar Murciano, Secretari d'Acció Social de la CGT de Catalunya

28 de gener de 2018